

FAQ om begravningsavgift

(2016-10-07, ersätter äldre versioner)

Om enhetlig begravningsavgift

Riksdagen har beslutat om en enhetlig begravningsavgift, en lagändring som trädde i kraft 1 januari 2016. Lagändringen innebär att alla betalar samma begravningsavgiftssats i de fall då det är en församling eller ett pastorat inom Svenska kyrkan som är huvudman för begravningsverksamheten.

Nivån på avgiften beslutas av Kammarkollegiet i november 2016. Den nya avgiften kommer att synas på skattsedeln och betalas först från och med år 2017.

Avgiften finansierar begravningsverksamheten för alla folkbokförda i Sverige, oavsett religionstillhörighet.

Varför införs enhetlig begravningsavgift?

Anledningen till att en enhetlig begravningsavgift har införts är en byråkratisk åtgärd som har att göra med att personer inte längre folkbokförs på församling utan i första hand på sin bostad, till exempel lägenhetsnummer. Regeringen framhåller även ekonomiska skäl och utjämningskäl.

Den enhetliga begravningsavgiften berör inte Stockholms kommun eller Tranås kommun.

Hur stor blir den enhetliga begravningsavgiften?

Den blir ca 24 öre per hundralapp. För en person som tjänar 250 000 kronor per år (i kommunalt beskattningsbar inkomst) innebär det en begravningsavgift per år på ca 600 kronor, det vill säga ca 50 kronor per månad.

Hur kommer det sig att begravningsverksamheten i Stockholm och Tranås sköts av kommunerna?

I samband med relationsförändringen mellan Svenska kyrkan och staten år 2000 beslutade staten att Svenska kyrkans församlingar även fortsättningsvis ska vara huvudmän för begravningsverksamheten.

Undantag från den ordningen finns i Stockholms och Tranås kommuner. Där har begravningsverksamheten varit kommunal sedan 1800-talet.

Vad är egentligen begravningsavgift? Vad går den till?

Begravningsavgift betalas av alla som är folkbokförda i Sverige och som har en kommunalt beskattningsbar förvärvsinkomst.

I huvudsak ingår följande i begravningsavgiften:

- gravplats under 25 år
- gravsättning
- vissa transporter
- kremering
- lokal för förvaring och visning
- lokal för begravningsceremoni utan religiösa symboler.

Det är huvudmannens (oftast en församling eller ett pastorat i Svenska kyrkan) skyldighet att anordna och hålla allmänna begravningsplatser för dem som är folkbokförda inom huvudmannens förvaltningsområde. I uppdraget ingår att tillhandahålla särskilda begravningsplatser för dem som inte tillhör något kristet trossamfund.

För att kunna utföra detta krävs till exempel personal, maskiner, redskap, administration och ett förtroendevalt organ med förvaltningsansvar, oftast styrelsen för församlingen eller pastoratet, kyrkorådet. Därför betalar vi en begravningsavgift.

Begravningsavgiften täcker inte kostnader för kremering eller gravsättning utanför Sveriges gränser.

Var regleras begravningsverksamheten?

Begravningsverksamheten regleras huvudsakligen i begravningslagen och begravningsförordningen.

Ansvar för begravningsverksamheten är en samhällsuppgift som innefattar myndighetsutövning. De beslut som fattas med stöd av begravningslagen i enskilda ärenden är därför möjliga att överklaga till länsstyrelsen, vidare till förvaltningsrätten och i förekommande fall till kammarrätten och Högsta förvaltningsdomstolen.

Kan en församling ansöka om att använda begravningsavgiften till annat, till exempel församlingsverksamhet?

Nej, begravningsavgiften får inte användas till något annat. Därför särredovisas intäkter och kostnader för begravningsverksamheten.

Hur bestäms nivån på begravningsavgiften?

De kyrkliga begravningshuvudmännen ska redovisa sina kostnadsberäkningar för begravningsverksamheten. Utifrån detta underlag fastställer den statliga myndigheten Kammarkollegiet den enhetliga begravningsavgiftssatsen.

Vem ska betala begravningsavgift i Sverige?

I begravningslagen anges att den som är folkbokförd i Sverige ska betala en avgift för begravningsverksamheten till den huvudman inom vars förvaltningsområde personen är bosatt. Begravningsavgiften beräknas på grundval av den avgiftsskyldiges (till kommunal inkomstskatt) beskattningsbara inkomst. Har en person som är folkbokförd i Sverige ingen kommunalt beskattningsbar inkomst betalar personen noll kronor i begravningsavgift.

Begravningsavgiften är en årligen återkommande avgift. På skattebeskedet syns det hur mycket var och en betalar i begravningsavgift. Procentsatsen varierar över landet. Från och med januari 2017 blir den gemensam för de kyrkliga huvudmännen.

Begravningsavgiften har inget att göra med medlemskap i Svenska kyrkan. Begravningsavgiften och kyrkoavgiften (det som ofta kallas medlemsavgift) är därför separerade på skattsedeln.

Hur kommer det sig att nivån på begravningsavgiften varierar så mycket mellan orter?

Skillnaderna i nivå på begravningsavgift handlar främst om befolkningstäthet och skattekraft, alltså hur många personer som

bor inom en församling eller pastorat och hur hög den beskattningsbara inkomsten är där.

Vad händer om en person som inte är folkbokförd i Sverige avlider här?

Det kan se ut på lite olika sätt, när en person som inte är folkbokförd i Sverige avlider här.

Av begravningslagen framgår att en huvudman egentligen inte har ansvar för att gravsätta en person som inte är folkbokförd inom huvudmannens område, men av förklarliga och medmänskliga skäl görs detta ändå.

Om den avlidne inte har någon efterlevande som ordnar med gravsättningen är det kommunens ansvar att ordna med detta och då ska kommunens socialförvaltning ta över ansvaret.

Vem ska betala för gravsättning för icke folkbokförd?

Om en person som inte är folkbokförd i Sverige avlider i Sverige ska kostnaderna för gravsättning betalas av dödsboet eller av anhöriga.

Om det inte är möjligt för dödsboet eller för de anhöriga att betala kostnaderna för gravsättning blir det en kostnad för kommunen.

Arbetsgivarorganisationens rekommendation är att frågan om kostnad och betalning på ett taktfullt sätt tas upp med de anhöriga eller med kommunen innan beslut fattas om gravsättningen och att betalning sker före gravsättningen, oavsett om det är de efterlevande eller kommunen som ska stå för kostnaderna.

Hur mycket ska huvudmannen ta betalt?

Det är lämpligt att antingen ta ut en kostnad som täcker de faktiska utgifterna, eller att använda taxan för begravningsclearing som fastställts av Kammarkollegiet för alla tjänster som huvudmannen ska tillhandahålla.

Med anledning av att den statliga clearingen slopas från 1 januari 2017, se vidare nedan, kommer nya clearingtaxor inte att

fastställas. Vilka belopp som kan användas istället är ännu inte klart.

Kontrollfunktioner

Hur kontrollerar samhället att avgiften används på rätt sätt?

Länsstyrelserna har tillsynsansvar. Det innebär att länsstyrelserna har rätt att inspektera kyrkogårdsförvaltningens verksamhet. Kammarkollegiet fastställer begravningsavgiften.

Hur går en tillsyn till?

Den kan ske på lite olika sätt, genom skriftväxling, inspektion och besök.

Hur kan jag ta reda på hur min begravningsavgift används?

Enklast är att ta kontakt med församlingen eller pastoratet där du bor.

Vad är ett begravningsombud?

När en församling eller ett pastorat i Svenska kyrkan är huvudman ska länsstyrelsen förordna en eller flera personer per kommun att vara begravningsombud.

Ett begravningsombud utses för en tid om fyra år och vid tillsättningen tar länsstyrelsen hänsyn till det blivande ombudets kunskaper i ekonomi samt kunskap och förståelse som rör religioner, livsåskådningar och begravnings seder.

Ett begravningsombud kan vara ombud för flera församlingar.

Vad gör ett begravningsombud?

Ett begravningsombud har i uppdrag att, för de personer som inte tillhör Svenska kyrkan, granska hur församlingen eller pastoratet tar till vara deras intressen.

Detta sker bland annat genom att ombudet har rätt att närvara vid möten och ställa frågor och göra påpekanden. Ombudet har också tillgång till alla handlingar som rör begravningsverksamheten.

Hur påverkar den enhetliga begravningsavgiften begravningsombudens uppgift?

Begravningsombudet har även till uppgift att granska huvudmannens särredovisning. Tidigare tillstyrkte begravningsombudet huvudmannens förslag till avgiftssats. Efter införandet av den enhetliga begravningsavgiften ska begravningsombudet istället tillstyrka alternativt avstyrka huvudmannens kostnadsberäkningar för begravningsverksamheten. Om begravningsombudet avstyrker kostnadsberäkningen ska ombudet göra en egen beräkning.

Övrigt

I och med lagändringen upphör den statliga begravningsclearingen från den 1 januari 2017. Anledningen är att den enhetliga begravningsavgiften gör det obehövligt att kompensera huvudmän som har många gravsättningar från andra huvudmän. Istället kompenseras de via begravningsavgiften.

Lagändringen innebär en administrativ förenkling för de kyrkliga huvudmännen, som framöver inte kommer behöva lämna förslag till avgiftssats utan enbart ska redovisa sina kostnader för kommande år.

Det är inte ovanligt att personer som varit folkbokförda i Sverige i många år väljer att flytta utomlands till exempel efter pensioneringen. Många av dem önskar begravas i hemlandet, även om de avlider utomlands. Det är viktigt att de känner till att de (dödsboet eller anhöriga) då behöver stå för de kostnader som uppkommer.

Rätten till gravsättning utan kostnad hör samman med var man är folkbokförd när man avlider.

Källa: Begravningslagen samt jurister vid Svenska kyrkans arbetsgivarorganisation och kyrkokansliet i Uppsala